

UGC Approved

ISSN : 2456 - 253X

ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ

ਆਬਰ

ਅਕਤੂਬਰ - ਦਸੰਬਰ 2024

Painting : Kulwant Singh Gill, Amritsar

ਕਿਤਾਬ ਮੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

ਡਾ. ਮੋਨੋਜੀਤ

ਕਿਤਾਬ ਮੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

(ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਡਾ. ਮੋਨੋਜੀਤ

ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਫਰ

ਆਬਰੂ

(A Creative Journey of Human Values)

ਸਾਲ : 23

ਅੰਕ : 10 - 12 ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2024

ਬਾਨੀ : ਸ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ

ਸੰਪਾਦਕ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਨਾ

ਮੋਬਾ : 9797657211

ਸੰਪਾਦਕ ਮੰਡਲ

ਡਾ. ਮੋਨੋਜੀਤ

ਮੋਬਾ : 9419139906

ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ਵਨਾਗਰਿਕ

ਮੋਬਾ : 9596652796

ਜੰਗ ਐਸ. ਵਰਮਨ

ਮੋਬਾ : 9419210834

ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕ

ਡਾ. ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 8492005225

ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ

ਮੋਬਾ : 9858219721

ਕਨੇਡਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ

ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਮੋਬਾ : +1 416-450-0554

ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ

ਮੋਬਾ : 8283948811

ਡਾ. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 9212021195

ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਮੋਬਾ : 9419117484

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 9682386430

ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 8803083825

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 7006308725

ਈਮੇਲ : baljeetraina58@gmail.com

ਵੈਬਸਾਈਟ : www.aabruparkashan.com

ਟਾਈਟਲ ਪੇਂਟਿੰਗ : ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ)

ਮੁੱਲ : ਇਕ ਕਾਪੀ 150 ਰੁਪਏ

ਦੇਸ਼ ਸਲਾਨਾ : 600 ਰੁਪਏ

ਜੀਵਨਸਾਥ : 10,000 ਰੁਪਏ

ਵਿਦੇਸ਼ ਸਲਾਨਾ : 50 ਡਾਲਰ, 25 ਪੌਂਡ

ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦਾ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਲ ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਛਾਪਕ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਨਾ ਨੇ ਕਲਾਸਿਕ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਬੜੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ 'ਦਫ਼ਤਰ ਆਬਰੂ' ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ-5, ਕੁੰਜਵਾਨੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਫਿਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਜੰਮੂ 180010 ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

Printer, Publisher, Owner and Editor Baljeet Singh Raina Printed it at M/S Classic Printers, Bari Brahmna and Published at Aabru office, H.No. 5, Kunjwani, Behind Shaheed Filling Station Jammu-180010.

ਤਰਤੀਬ

ਸੰਪਾਦਕੀ : ਕੁਝ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕੁਝ ਮੁਬਾਰਕਾਂ/ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਨਾ/3
 ਮੁਲਾਕਾਤ : ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ-ਕੁਝ... : ਡਾ. ਮੋਨੋਜੀਤ/ਡਾ. ਮੋਨੋਜੀਤ/4
 ਕਹਾਣੀ : ਵੰਸ਼/ਜੰਗ ਐਸ. ਵਰਮਨ/8
 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ : ਡਾਕਟਰ ਮੋਨੋਜੀਤ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਿਤਾ-ਇੱਕ ਪੰਛੀ ਝਾਤ/ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਪਲ/10
 ਖੋਜ ਪੱਤਰ : 'ਮਨੁ ਹਾਲੀ.../ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ/14
 : ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਸੰਗੀਤ : ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧ/ਡਾ. ਵਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ/16
 : ਨਾਰੀ ਰਚਿਤ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ.../ਡਾ. ਮਮਤਾ ਰਾਣੀ/19
 : ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ/ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਹਬੀਬ/22
 : ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਰੰਪਰਾ/ਰਾਜਬੀਰ ਕੌਰ/27
 : ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ.../ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਜੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ/31
 : ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸਤੋਜ ਦਾ ਨਾਵਲ.../ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ/33
 : ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ.../ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ/36
 : ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ.../ਗੁਰਜੋਧ ਕੌਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਜੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ/39
 : ਨਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਸੁਰਾਂ/ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ/41
 : ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ.../ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ/45
 : ਸਾਂਸੀ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਸਿਰੜੀ ਖੋਜੀ.../ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਔਲਖ/47
 : ਸੁਆਮੀ ਦਯਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪਰਿਚਯ/ਡਾ. ਅਗਵਿੰਦ ਮਿੱਤਲ/50
 : 'ਕਰੀਰ ਦੀ ਢੀਂਗਰੀ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ.../ਡਾ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/52
 : ਬਾਬਰ ਵਾਣੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਖ/ਡਾ. ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/54
 : ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ.../ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ/57
 : ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ.../ਡਾ. ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ/59
 : ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਜੀਣ-ਬੀਣ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼.../ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/62
 : "ਪਿੱਛਮ" ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ.../ਡਾ. ਕਿਰਨ ਗਰਗ/65
 : ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਖਾਂ ਦੀ.../ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ/68
 : ਮਾਨਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ.../ਭੁਪਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ/70
 : ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਮਲਵਈ.../ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ/72
 : ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਛੱਤਰ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿਚ.../ਮਨਜੋਤ ਕੌਰ/75
 : 'ਮੁਆਵਜ਼' ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਤ ਅਧਿਐਨ/ਡਾ. ਕੁਸੁਮ/78
 : ਪ੍ਰਫਾਵੇਂ ਨੂੰ ਮਰਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ.../ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਫੂਲ ਸਿੰਘ/80
 : 'ਮੀਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ' ਸਮਾਜਿਕ ਯਥਾਰਥਿਕਤਾ.../ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ/83
 : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ-.../ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ/85
 : ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ.../ਕਿਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਜੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ/89
 : ਸਰੂਪ ਸਿਆਲਵੀ: ਨਾਰੀਵਾਦ.../ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਸੋਨਾ/93
 : ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ.../ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਕਿਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ/96
 : ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ : ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੋਂ.../ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ/99
 : ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰੁਪਾਣਾ ਦੇ.../ਸ਼ਾਲੂ ਰਾਣੀ, ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/103
 : ਮਲਵਈ ਬੋਲੀ ਦਾ ਸਮਰੱਥ ਨਾਟਕਕਾਰ.../ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/106
 : ਚੰਦਨ ਨੇਗੀ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿੱਚ.../ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ/110
 : ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿੱਚ.../ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ/114
 : ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ.../ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ/117
 : ਮਜ਼ਹਰ ਤਿਰਮਜ਼ੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ.../ਜਸਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ/121
 : ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ.../ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/128
 : ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਲਹੂ ਮਿੱਟੀ'.../ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/132
 : ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ-ਨਿਮਨ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ.../ਡਾ. ਨਿਰਮਲਾ ਰਾਣੀ/134
 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ: ਬਾਣੀ.../ਡਾ. ਰਚਨਾ ਕੁਮਾਰੀ/137
 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਕ੍ਰਿਤ ਪੰਡਿਤ.../ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ/140
 : ਸਵਰਾਜਵੀਰ ਦਾ ਨਾਟਕ ਸਾਇਰੀ: ਇਕ ਅਧਿਐਨ/ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/143

: ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ ਦੇ ਨਾਵਲ.../ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ/144
 : ਹਾਰੀ ਨਾ ਬਚਨਿਆਂ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਅਧਿਐਨ/ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ/147
 : ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ "ਹੁੰਮਸ" ਦਾ.../ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੁਮਾਰ/150
 : ਕੁਈਅਰ ਸਿਧਾਂਤ : ਸੰਕਲਪਗਤ.../ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ/156
 : ਖਾਲਸਾਈ ਬੋਲੇ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ.../ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ/159
 : ਖੇਤਰੀ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸਮਾਜ.../ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ/163
 : ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕਥਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ/ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ/165
 : ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ/ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ/168
 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ.../ਡਾ. ਮਨਵੀਰ ਕੌਰ/172
 : ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ 'ਪਟੀ'.../ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ/175
 : ਹਰੋ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ.../ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ/177
 : 'ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਹੈ' ਦਾ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰਵਚਨ/ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤਿਆਗੀ/180
 : ਝਨਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਟਕ ਦੀਆਂ ਨਾਟ-ਸ਼ੈਲੀਆਂ/ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/185
 : ਚੰਨਣ ਰੁੱਖ : ਮਸਲਾ ਜੀਣ ਬੀਣ ਦਾ/ਡਾ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੁੜ' /187
 : ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ.../ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ/192
 : ਡਾ. ਦਵੇਸ਼ਵਰ ਦੀ.../ਪਾਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/195
 : ਆਰ ਐਸ. ਰਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਕਹਾਣੀ.../ਕਰੀਤਕਾ/200
 : ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ/ਨਸੀਮ ਬਾਨੋ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/204
 : ਨਛੱਤਰ ਦੇ.../ਡਾ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ/207
 : ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ/ਡਾ. ਗੁਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ/209
 : ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼੍ਰੋ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਨਾਰੀ.../ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ/214
 : ਨਾਵਲ-ਰੋਹੀ ਬੀਆਬਾਨ : ਇਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ/ਡਾ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ/217
 : ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਅਥਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਔਰਤ.../ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ/220
 : ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ.../ਰੇਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ/224
 : ਪਰੰਪਰਾ: ਅਰਥ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ/ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ/226
 : ਪਰਵਾਸੀ ਨਾਵਲ ਦਾ.../ਵੀਰ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ/229
 : ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਚੁਸਲੇਵੜ.../ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ/232
 : ਪਾਸ਼ ਦੀ ਬਿੰਬ-ਯੋਜਨਾ/ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/235
 : ਪਾਲ ਕੌਰ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ.../ਨੀਤੂ ਸ਼ਰਮਾ/239
 : ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ.../ਰੁਪਾਲੀ ਵਰਮਾ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਸੋਨਾ/241
 : ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰ.../ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ/243
 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ.../ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/246
 : ਭਾਰਤ ਵਿਚ.../ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ/250
 : ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਸਾਰ.../ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ਾ ਬੱਤਰਾ/254
 : ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ ਦੇ.../ਰੁਥਲ ਸ਼ਰਮਾ/256
 : ਮਾਨਵ, ਮਾਨਵਤਾ ਅਤੇ.../ਪ੍ਰੇਮ ਲਤਾ, ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/260
 : ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਮੈਤਰੀ ਭਾਵ'.../ਮੁਸਕਾਨ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਸੋਨਾ/262
 : ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਵਿਚ.../ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/265
 : ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਘੜਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਰਿਣਾ ਮਨੂ ਹੈ'.../ਨੀਰੂ ਗੁਪਤਾ/269
 : ਲੋਕ ਸਿਆਣਪਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ.../ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/272
 : ਲੋਕ ਮੰਚ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ/ਡਾ. ਹਰਮੀਤ ਕੌਰ/276
 : ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਰਚਿਤ ਨਾਟਕ.../ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ/279
 : ਤਿੜਕ ਰਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ.../ਡਾ. ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ/283
 : ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਪੇਖ/ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ/284
 : ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇਕ.../ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ/287
 : ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਦੀ ਬਿੰਦੀ ਵਿਧੀ/ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਡਵਾ/290
 : ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ.../ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ /294
 : ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ.../ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ/298